

Bạc Liêu thúc đẩy nền nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững

Nguyễn Thị Thu Hậu

Trần Thị Kim Ngân

Trường Đại học Bạc Liêu

Bài viết đã đưa ra các khái niệm về nông nghiệp hiện đại, phát triển bền vững,... Từ cơ sở lý luận đã xác định, tác giả đưa ra thực trạng về nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu. Bài viết còn đưa ra các giải pháp chính nhằm nâng cao nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu giai đoạn 2021-2030 tầm nhìn 2050 gắn với quyết định 219/QĐ-UBND của ủy ban nhân dân tỉnh Bạc Liêu.

1. Mở đầu

Bạc Liêu luôn chú trọng đến phát triển nông nghiệp để phát triển kinh tế. Nông nghiệp là thế mạnh của kinh tế tại Bạc Liêu. Lãnh đạo Bạc Liêu luôn muốn xây dựng một nền nông nghiệp hiện đại mà ở đó ngành nông nghiệp là yếu tố chính giúp kinh tế Bạc Liêu phát triển vượt bậc hơn các tỉnh lân cận. Bên cạnh việc phát triển nông nghiệp hiện đại, người dân Bạc Liêu còn chú trọng đến việc gắn liền với phát triển văn hóa, xã hội và việc phát triển đó phải đảm bảo môi trường luôn được bảo vệ, tránh làm cho môi trường bị ô nhiễm.

Lãnh đạo Bạc Liêu cũng đang rất chú trọng đến nền nông nghiệp của tỉnh nhà nên thời gian vừa qua đã ban hành quyết định 219/QĐ-UBND ngày 2 tháng 6 năm 2022 về việc ban hành kế hoạch hành động thực hiện chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050. Nhận thấy được tầm quan trọng của nông nghiệp với tỉnh Bạc Liêu nên tác giả đã viết về "Bạc Liêu thúc đẩy nền nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững". Mục đích của bài viết giúp cho người đọc có cái nhìn tổng quan hơn về nông nghiệp hiện đại tại Bạc Liêu thời gian qua và định hướng nhóm giải pháp để phát triển nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu trong thời gian tới.

2. Tổng quan về nền nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững

Nông nghiệp là ngành sản xuất vật chất cơ bản của xã hội, sử dụng đất đai để trồng trọt và chăn nuôi, khai thác cây trồng và vật nuôi làm tư liệu và nguyên liệu lao động chủ yếu để tạo ra lương thực, thực phẩm và một số nguyên liệu cho công nghiệp. Nông nghiệp là một ngành sản xuất lớn, bao gồm nhiều chuyên ngành: Trồng trọt, chăn nuôi, sơ chế nông sản; theo nghĩa rộng, còn bao gồm cả lâm nghiệp, thủy sản." Một nền nông nghiệp hiện đại thì

phải đáp ứng được 3 mục tiêu: Phát triển kinh tế, phát triển văn hóa – xã hội, bảo vệ môi trường sinh thái tự nhiên và nhân văn.

Theo quyết định 1658/QĐ-TTg ngày 1 tháng 10 năm 2021 của thủ tướng chính phủ về chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030 tầm nhìn 2050 đã xác định định hướng phát triển các ngành, lĩnh vực chủ yếu trong năm 2021-2030 tầm nhìn đến năm 2050 của Việt Nam về: "Phát triển nông nghiệp hiện đại, nông nghiệp sạch, hữu cơ bền vững, nâng cao chất lượng, giá trị gia tăng và năng lực cạnh tranh của sản xuất nông nghiệp thông qua việc điều chỉnh, chuyển dịch cơ cấu vật nuôi, cây trồng, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản và áp dụng các quy trình, công nghệ sử dụng tiết kiệm, hiệu quả giống, thức ăn, vật tư nông nghiệp, tài nguyên...; đẩy nhanh tiến độ các dự án trồng rừng, tái trồng rừng, phát triển kinh tế lâm nghiệp bền vững"...

Phát triển bền vững là phát triển đáp ứng được nhu cầu của thế hệ hiện đại mà không làm tổn hại đến khả năng đáp ứng các nhu cầu đó của các thế hệ tương lai trên cơ sở kết hợp chặt chẽ, hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế, giải quyết các vấn đề xã hội và bảo vệ môi trường. Phát triển bền vững gồm 3 nội dung là tăng trưởng kinh tế, đảm bảo công bằng xã hội, bảo vệ môi trường.

Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 được thủ tướng chính phủ ban hành tại quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 1 tháng 10 năm 2021. Ngày 22 tháng 7 năm 2022, thủ tướng chính phủ ban hành quyết định số 822/QĐ-TTg về việc phê duyệt kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030.

Ở Bạc Liêu, Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành quyết định 219 ngày 2 tháng 6 năm 2022 về ban hành kế hoạch hành động thực hiện chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.

3. Kết quả việc thúc đẩy mạnh nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu

Nghị quyết 6 của Ban chấp hành đảng bộ tỉnh Bạc Liêu được ban hành vào giữa năm 2021 nhằm khẳng định vị trí của nền nông nghiệp đối với nền kinh tế của tỉnh nhà, nghị quyết đã khẳng định cần có những đột phá trong sản xuất nông nghiệp để phát triển kinh tế Bạc Liêu một cách bền vững hơn trong tương lai. Nghị quyết với tên là “Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp công nghệ cao theo hướng bền vững, thích ứng với biến đổi khí hậu giai đoạn 2021 - 2025”. Nghị quyết đó đã đề ra các mục tiêu: “Phấn đấu đến năm 2025, tốc độ tăng trưởng bình quân khu vực nông -

lâm nghiệp và thủy sản đạt 6%/năm; Có ít nhất 20% diện tích đất canh tác nông nghiệp được sản xuất theo hướng ứng dụng công nghệ cao; Mỗi huyện, thị xã và thành phố có ít nhất 1 mô hình vùng sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao. Đồng thời, tỉnh sẽ nghiên cứu, lựa chọn những công nghệ mới, thích ứng với biến đổi khí hậu...”.

Năm 2021, Bạc Liêu chịu ảnh hưởng lớn của dịch Covid-19 và đây cũng là năm mà các tỉnh thuộc Đồng Bằng Sông Cửu Long, trong đó có Bạc Liêu bị ảnh hưởng nhiều của thời tiết như hạn hán, xâm nhập mặn,..., dịch bệnh tả heo Châu Phi. Những trở ngại này làm cho nền nông nghiệp của tỉnh Bạc Liêu gặp không ít khó khăn, chỉ số phát triển của ngành nông nghiệp bị hạn chế. Nhưng với sự cố gắng của ban lãnh đạo tỉnh và đặc biệt là sự cố gắng của người nông dân nên ngành nông nghiệp cũng đạt được một số thành tựu nhất định. Các chỉ tiêu năm 2021 đều tăng so với năm 2020 so với cùng kì. Nông nghiệp tăng 4,45%, tăng trưởng kinh tế đạt 5,05%. Bạc Liêu đứng thứ nhất so với 13 tỉnh đồng bằng Sông Cửu Long. Ngành nông nghiệp vẫn giữ vai trò đầu tàu của kinh tế Bạc Liêu. Có 49/49 xã đạt chuẩn nông thôn mới, trong đó 9 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, 78 ấp đạt chuẩn ấp nông thôn mới kiểu mẫu, đang trình cấp trên xem xét công nhận 3 xã đạt nông thôn mới kiểu mẫu, huyện Vĩnh Lợi và thị xã Giá Rai đang đợi kết quả trung ương thẩm định huyện đạt nông thôn mới.

Trong 6 tháng đầu năm 2022, nền kinh tế Bạc Liêu đạt được một số thành tựu sau:

So với cùng kì năm trước tổng sản phẩm của tỉnh đứng thứ 3 khu vực Đồng Bằng Sông Cửu Long tăng 7,45% (Sau tỉnh Hậu Giang và thành phố Cần Thơ). Khu vực công nghiệp, xây dựng tăng 16,45%; khu vực nông, lâm nghiệp và thủy sản tăng 4,78% và khu vực dịch vụ tăng 6,5% so với cùng kì năm trước.

Về nuôi trồng thủy sản tăng 9% so với cùng kì với tổng sản lượng nuôi trồng thủy sản đạt trên 123.000 tấn. Về sản lượng khai thác thủy hải sản đạt gần

55.000 tấn; tiến hành lắp đặt 8 thiết bị giám sát hành trình cho tàu cá có chiều dài 15m trở lên, năng tổng số lên 414 chiếc tàu được lắp đặt thiết bị, đạt 100%.

Về lĩnh vực sản xuất lúa, diện tích gieo trồng là 148.681 ha, sản lượng gần 617.000 tấn; bên cạnh đó, xuống giống rau màu 8.770 ha, thu hoạch 7.199 ha, sản lượng trên 80.000 tấn, tăng 4,3%. Mô hình canh tác tôm-lúa được nông dân Bạc Liêu vận dụng rất hiệu quả. Sản lượng tôm giống hàng năm đạt 32-35% tỷ post tôm sú, tôm thẻ, chiếm 22% thị phần cả nước và hơn 50% thị phần Đồng Bằng Sông Cửu Long cung cấp cho người nuôi tôm trong và ngoài tỉnh. Bạc Liêu có 11 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, đang trình thẩm định 5 xã nông thôn mới nâng cao; có 3 xã được công nhận xã đạt nông thôn mới kiểu mẫu, huyện Phước Long và thành phố Bạc Liêu là cấp huyện được công nhận huyện nông thôn mới.

So với năm 2021 thì nông nghiệp 6 tháng đầu năm 2022 tăng hơn 0,33%. So với cùng kì năm trước ngành nông nghiệp có tốc độ tăng chậm nhất so với công nghiệp, xây dựng và dịch vụ. Tuy nhiên trong 6 tháng cuối năm 2022, Bạc Liêu sẽ đẩy mạnh việc phát triển nông nghiệp để phục hồi kinh tế sau dịch Covid-19.

Những tháng cuối năm 2022, tỉnh tiếp tục đẩy mạnh cơ cấu lại ngành nông nghiệp và phát triển kinh tế nông thôn; đẩy mạnh sản xuất gắn với chế biến, bảo quản và tiêu thụ nông sản; tổ chức sản xuất theo chuỗi giá trị với các sản phẩm chủ lực, nâng cao khả năng cạnh tranh; tạo điều kiện thuận lợi để thu hút các công ty, doanh nghiệp triển khai dự án đầu tư vào khu nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao phát triển tôm Bạc Liêu; nhân rộng mô hình tổ chức sản xuất và tiêu thụ sản phẩm theo chuỗi giá trị khép kín của Công ty trách nhiệm hữu hạn Việt Úc - Bạc Liêu; xây dựng và thực hiện chuỗi sản xuất tôm đạt chuẩn an toàn dịch bệnh, để xuất khẩu nguyên con sang thị trường Australia và các thị trường khác...

Trong quá trình phát triển nông nghiệp hiện đại Bạc Liêu luôn chú trọng đến việc phát triển bền vững. Bên cạnh muốn nông nghiệp hiện đại tăng trưởng nhanh và ổn định Bạc Liêu còn chú trọng đến việc đảm bảo công bằng xã hội và bảo vệ môi trường trong quá trình thực hiện nền nông nghiệp. Ở Bạc Liêu luôn có chế độ và chính sách chăm sóc những người nghèo, người có công với cách mạng hay những người có vấn đề về sức khỏe thần kinh đều được hỗ trợ (hỗ trợ cho người bệnh và người nuôi bệnh). Bên cạnh đó phát triển nông nghiệp phải chú trọng đến môi trường, các vấn đề về chất thải nông nghiệp đều được chính quyền quan tâm sâu sắc để không làm ảnh hưởng đến cuộc sống của người dân. Và đặc biệt nghiêm cấm và xử phạt nghiêm các hành vi vi phạm trong quá trình thực hiện.

Ngoài những thành tựu mà ngành nông nghiệp đạt được, Bạc Liêu cũng gặp một số khó khăn như các tình lân cận như: Thời tiết mưa bão thất thường, dịch bệnh trên cây trồng và vật nuôi chưa được giải quyết một cách triệt để, vùng nuôi trồng thủy sản có nguy cơ ô nhiễm cao, vẫn còn tình trạng bơm chất tạp chất vào con tôm ở một số nơi...

4. Giải pháp nâng cao việc thúc đẩy nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu

Trong quyết định 219/QĐ-UBND của UBND tỉnh Bạc Liêu về ban hành kế hoạch hành động thực hiện chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 đã đưa ra 11 nhóm giải pháp chính trọng tâm cần thực hiện là:

Tuyên truyền, giáo dục đổi mới tư duy, thống nhất nhận thức và hành động.

Đổi mới tổ chức sản xuất kinh doanh, hoàn thiện quan hệ sản xuất.

Nâng cao chất lượng đào tạo nghề; trình độ, hiệu quả công tác nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Phát triển thị trường trong và ngoài nước đảm bảo đầu ra ổn định cho nông sản.

Xây dựng và hoàn thiện kết cấu hạ tầng.

Đổi mới và nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước.

Thúc đẩy chuyển đổi số trong lĩnh vực nông nghiệp nông thôn.

Chủ động thích ứng với biến đổi khí hậu, quản lý rủi ro.

Hội nhập và hợp tác quốc tế.

Xây dựng, hoàn thiện và triển khai một số cơ chế, chính sách đột phá.

Giám sát và đánh giá.

Trong 11 giải pháp nêu trên Bạc Liêu cần thực hiện đồng bộ 11 giải pháp để thúc đẩy nông nghiệp hiện đại gắn với phát triển bền vững. Nhưng cần chú trọng nhóm giải pháp chính sau: Nâng cao chất lượng đào tạo nghề; trình độ, hiệu quả công tác nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo vì:

Việc nâng cao chất lượng đào tạo nghề nếu được thực hiện tốt thì nông dân khi làm nông nghiệp sẽ thành công nhiều hơn là thất bại, nông nghiệp hiện đại được thực hiện dễ dàng hơn thông qua những người nông dân có kiến thức chuyên môn, thích ứng tốt với mọi điều kiện thiên nhiên xảy ra. Khi đối diện với điều kiện thiên nhiên không tốt thì người nông dân sẽ có cách đối phó một cách nhanh chóng và

hiệu quả. Vận động nông dân học hỏi và nghiên cứu những kiến thức mới và bổ ích liên quan đến sản phẩm mình đang thực hiện. Đặc biệt chú trọng tham khảo những mô hình nông nghiệp hiện đại ở các tỉnh bạn và trên thế giới như: Nông nghiệp chính xác, nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp tuần hoàn, nông nghiệp số, nông nghiệp xanh để nghiên cứu áp dụng cho ngành nông nghiệp Bạc Liêu. Trình độ, hiệu quả công tác nghiên cứu, ứng dụng, chuyển giao khoa học công nghệ được chú trọng thì các sản phẩm nông nghiệp hiện đại được ra đời gắn liền với công nghệ cao, đổi mới sáng tạo sẽ giúp người nông dân nâng cao hiệu quả trong làm việc cho ra những sản phẩm chất lượng cao. Khi có sản phẩm chất lượng cao thì việc nhân giống sản phẩm sẽ nhanh và đạt hiệu quả cao hơn.

5. Thảo luận và kết luận

Thúc đẩy nền nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu tầm nhìn đến năm 2050 là một nội dung cần được các nhà khoa học, doanh nghiệp trong và ngoài tỉnh nghiên cứu để phát triển. Nội dung này có nhiều vấn đề cần khai thác nghiên cứu và phát triển nhằm giúp Bạc Liêu trong thời gian tới phát triển hơn nữa về nông nghiệp hiện đại gắn với phát triển bền vững. Hướng nghiên cứu có thể là những nhân tố ảnh hưởng đến nông nghiệp hiện đại với phát triển bền vững tại Bạc Liêu.

Bạc Liêu trong tương lai rất chú trọng đến việc thúc đẩy nền nông nghiệp hiện đại gắn liền với phát triển bền vững. Việc chú trọng đó gắn liền với kế hoạch tăng trưởng xanh của chính phủ. Bạc Liêu chú trọng nhất vào ngành tôm nuôi trồng và lúa nước với công nghệ cao. Việc chú trọng đó sẽ giúp cho nền nông nghiệp hiện đại của Bạc Liêu phát triển theo hướng bền vững, làm kinh tế của Bạc Liêu ngày càng phát triển hơn. Từ đó cuộc sống của người nông dân sẽ được cải thiện nhờ vào những sản phẩm nông nghiệp hiện đại./.

Tài liệu tham khảo

Nông nghiệp Bạc Liêu: 25 năm bứt phá (baobaclieu.vn).

Ngành nông nghiệp bạc Liêu: Những định hướng trong năm 2022 (baobaclieu.vn).

Kế hoạch tái cơ cấu ngành nông nghiệp tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021-2025 (baclieu.gov.vn).

Tình hình phát triển kinh tế-xã hội của tỉnh Bạc Liêu 6 tháng đầu năm 2022 (baclieu.gov.vn).

Quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 1 tháng 10 năm 2021 của thủ tướng chính phủ về chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.